

Complexnummer: 522579

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

R.K.Begraafplaats

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

522580, 522581, 522582

Woonplaats

Vorden

Gemeente

Bronckhorst

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Bij Eikenlaan 2 A, 7251 LT te Vorden

Complexomschrijving

Inleiding

Het COMPLEX van de ROOMS KATHOLIEKE BEGRAAFPLAATS in KRANENBURG bestaat uit de volgende beschermde onderdelen:

- 1.\tHet BEGRAAFPLAATSHEK en de gietijzeren ENGELNBEELDEN
- 2.\tDe GRAFKAPEL van de familie Van Dorth tot Medler
- 3.\tDe groep van zeven GRAFMONUMENTEN van de familie Van Dorth tot Medler

De BEGRAAFPLAATS werd gesticht door R.E. baron van Dorth tot Medler en zijn echtgenote barones van Hövell tot Westerflier. Na hun overlijden in resp. 1847 en 1838 werden zij op hun begraafplaats bijgezet. Later werden hier ook vier van hun tien kinderen begraven, waaronder hun dochter Josephine Barones van Dorth tot Medler en haar broer Theodoor, stichters van de neogotische kerk St. Antonius (1856-1867) en de pastorie (1868) in Kranenburg. Kerk en pastorie zijn gebouwd naar ontwerp van P.J.H. Cuypers.

De begraafplaats is gesticht tussen 1829 en 1834. De neogotische grafkapel dateert van 1865. Het hek en de neobarokke engelenbeelden zijn vermoedelijk eveneens in het derde kwart van de 19de eeuw opgericht.

De begraafplaats maakt deel uit van een Rooms Katholiek ensemble in Kranenburg, dat vanaf de 17de eeuw het centrum van de katholieke eredienst van de parochie Vorden vormde. De katholieke gelovigen van Vorden kerkten eerst in een kapel op het Medler en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Datum van downloaden 28 september 2024

later in de schuurkerk op den Kranenberg', waarvan later de naam Kranenburg is afgeleid. Het ensemble, dat voor een deel is opgericht op initiatief van en met grote financiële steun van de familie Van Dorth tot Medler, bestaat achtereenvolgens uit een school met hoofdonderwijzers- en onderwijzerswoning (1881), een Franciscaner klooster (1902), een kerk en een pastorie met processiepark. Deze gebouwen liggen naast elkaar gerangschikt aan de noordzijde van de doorgaande Ruurloseweg, de ca. 1832 verharde straatweg van Zutphen naar Winterswijk. De begraafplaats ligt als enige aan de zuidzijde in een zijstraat van de Ruurloseweg, de Eikenlaan, enigszins verscholen in het groen.

De begraafplaats is gelegen op een vierkant terrein dat rondom wordt begrensd door een beukenhaag en een gracht. Vanaf de Eikenlaan leidt een recent bestraat pad naar de enige toegang. Via een stenen bruggetje over de sloot en een gietijzeren poort midden op de brug, wordt de begraafplaats betreden. Achter het hek staan aan het einde van de brug links en rechts gietijzeren beelden van bazuin-engelen op natuurstenen sokkels. In de as van het toegangshek bevindt zich achter op de begraafplaats de neogotische grafkapel. Rechts op de begraafplaats bevindt zich een groepje van zeven graftekens van de familie Van Dorth tot Medler. Links bevindt zich een groepje van vier graftekens van andere adellijke families uit de buurt. De overige graftekens dateren van na 1940. In het midden van de begraafplaats is later een cirkelvormig door buxushaagjes begrensd grafperk met een gedenkteken aangelegd voor de graven van de paters Franciscanen van het nabij gelegen klooster. Rechts achter op de begraafplaats bevindt zich een eenvoudig baarhuisje. Verspreid over de begraafplaats staan een aantal oude bomen zoals een treurwilg, een treurberk, een treurbeuk, een afgeknotte beuk en een aantal coniferen. De aanleg, het baarhuisje en de graftekens vallen, afgezien van het groepje van zeven rechts op de begraafplaats, niet onder de bescherming van rijkswege.

Waardering

BEGRAAFPLAATSCOMPLEX, bestaande uit een BEGRAAFPLAATSHEK en twee ENGELENBEELDEN, een GRAFKAPEL van de familie VAN DORTH TOT MEDLER en een groep van zeven GRAFMONUMENTEN van de familie VAN DORTH TOT MEDLER.

Van algemeen architectuur- en cultuurhistorisch belang:

-\tVanwege de architectonische kwaliteit van de bebouwing;

-\tVanwege de funerair-historische en genealogische waarde van de graftekens (op lokaal/regionaal niveau);

-\tVanwege het kenmerkende 19de-eeuwse karakter van de graftekens en het toegangshek;

-\tAls herinnering aan de familie Van Dorth tot Medler, stichters van de begraafplaats en van de R.K. kerk, pastorie en school met onderwijzerswoningen in Kranenburg.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522580

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2001
Kadaster deel/nr	82888/57

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Vorden	Bronckhorst	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Kranenburg	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vorden	D			1812

*Omschrijving***

Omschrijving

Het BEGRAAFPLAATSHEK bestaat uit twee achthoekige gietijzeren hekpijlers, die een rijk geornamenteerde, met een kruis bekroonde boog van smeedijzer dragen. De holle pijlers, die zijn voorzien van een basement en een uitspringende top, zijn opgebouwd uit smalle gietijzeren delen, versierd met opgelegde bloemmotieven. De top wordt bekroond met een toefje gietijzeren acanthusbladeren, waaruit de smeedijzeren boog "ontspringt". De boog bestaat uit S- en C-vormige krullen en wordt in het midden met een kruis bekroond.

Tussen de pijlers hangt een dubbel, naar het midden omhoog lopend, smeedijzeren draaihek, waarvan de spijlen zijn voorzien van pijlpunten. Aan weerszijden van de pijlers bevinden zich nog hekwerken met een viertal spijlen en gebogen slootkantstukken.

Achter het begraafplaatshek bevinden zich aan weerszijden van het pad gietijzeren ENGELNBEELDEN op zandstenen sokkels. De witgeschilderde engelen gaan gekleed in een over één schouder gedrapeerde tunica en blazen op een bazuin. De uiteinden van de tunica's wapperen omhoog om beweging te suggereren. De verder vrij statische figuren zijn uit afzonderlijk gegoten stukken samengesteld, zoals valt op te maken uit de niet goed weggewerkte naden. De beelden zijn geplaatst op zandstenen sokkels op vierkante grondslag, die zijn voorzien van een uitspringend basement, dat bestaat uit een rechte voet en een ojiefprofiel en een uitkragende top.

Waardering

BEGRAAFPLAATSHEK en gietijzeren ENGELNBEELDEN vermoedelijk daterend uit het derde kwart van de 19de eeuw.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van kunsthistorische waarde als een goed en gaaf voorbeeld van een ingangspartij van een R.K. begraafplaats uit het derde kwart van de 19de eeuw in een stijl die invloeden vertoont van de neobarok. De engelen vertonen geen grote artistieke kwaliteit, maar hebben wel zeldzaamheidswaarde.
- Van stedenbouwkundige waarde als blikvanger van de enigszins verscholen gelegen R.K. begraafplaats van Kranenburg en als functioneel onderdeel van het begraafplaatscomplex.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Tuinbeeld

Begraafplaatshek

Monumentnummer*: 522581

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2001
Kadaster deel/nr	82888/62

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Vorden	Bronckhorst	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Kranenburg	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vorden	D			1811

*Omschrijving***

Inleiding

De GRAFKAPEL van de familie Van Dorth tot Medler is gebouwd in 1865 in de stijl van de neogotiek, wellicht naar ontwerp van P.J.H. Cuypers, die in dezelfde tijd ook de kerk en de pastorie in Kranenburg bouwde.

Omschrijving

De eenbeukige GRAFKAPEL telt twee traveeën onder een zadeldak met leien in maasdekking. De kapel is opgetrokken uit rode baksteen, gemetseld in kruisverband en heeft een met een hardstenen lijst afgesloten gecementeerde plint. De gevels zijn voorzien van steunberen met versnijdingen en gemetselde afzaten, die zijn voorzien van tufstenen waterlijsten. De kapel heeft spitsboogvensters met schuin weglopende dagkanten, hardstenen lekdorpels en tufstenen traceringen met gekleurd glas-in-lood.

De VOORGEVEL wordt beëindigd door een tuitgevel met uitkragende schouderstukken. De bovenzijde van de tuitgevel is bedekt met lood. Tussen de steunberen bevindt zich de ingangspartij. De ingangspartij heeft een spitsboogvormige omlijsting en bestaat verder uit een dubbele houten deur met smeedijzeren sierbeslag in een zandstenen omlijsting met vellingkanten, die wordt afgesloten door een latei op consoles met peerkraalprofiel. Het tympaan boven de latei bevat een gebeeldhouwd zandstenen reliëf met een afbeelding van twee familiewapens, die worden vastgehouden door links een leeuw en rechts een hond. Boven de wapens is een kroon aangebracht. Rechts naast de ingangspartij is een steen ingemetseld met het jaartal '1865'. De kapel is toegankelijk via twee treden. Voor de treden ligt een hardstenen plaat die kan worden weggeschoven en dan vermoedelijk een trap blootlegt die toegang geeft tot de grafkelder. De LINKER ZIJGEVEL is door drie steunberen verdeel in twee traveeën en wordt aan de bovenzijde afgesloten door een tandlijst en enkele uitspringende metselwerkranden. Bovenop de gevel bevindt zich een zinken goot. Het maaswerk in de twee vensters is verschillend en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

toont op diverse wijze vormgegeven visblazen en tootbogen.

De RECHTER ZIJGEVEL is op dezelfde wijze vormgegeven als de linker zijgevel.

De ACHTERGEVEL heeft tussen de twee steunberen een spitsboogvenster van hetzelfde type als in de zijgevels, maar met een anders vormgegeven tracering. Het glas-in-lood raam is modern. In de geveltop bevinden zich drie smalle, recht gesloten vensters, waarvan het middelste is voorzien van een persienne en de twee andere blind zijn uitgevoerd. Het INTERIEUR is gaaf bewaard gebleven.

Waardering

GRAFKAPEL uit 1865.

- Van architectuurhistorische waarde als een goed en gaaf voorbeeld in de stijl van de neogotiek met esthetische kwaliteiten in het ontwerp zoals goede verhoudingen en een bijzondere ornamentering.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de centrale ligging op de begraafplaats. De kapel heeft tevens ensemblewaarde als functioneel onderdeel van het begraafplaatscomplex.
- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de grote rol die de familie Van Dorth tot Medler heeft gespeeld bij de ontwikkeling van Kranenburg in het algemeen en de R.K. begraafplaats in het bijzonder.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafkapel(H)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522582

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2001
Kadaster deel/nr 82888/66

Woonplaats* Vorden
Gemeente* Bronckhorst
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Kranenburg
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Vorden
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1810

Omschrijving**

Inleiding

De groep GRAFTEKENS van de familie van Dort tot Medler bestaat uit zeven bijeen geplaatste grafmonumenten uit de periode 1847-1887. Centraal staat het monument voor de stichters van de begraafplaats R.E. baron van Dorth tot Medler en zijn echtgenote barones van Hövell tot Westerfliet, opgericht door hun kinderen (A). Rechts van dit monument ligt een grafheuvel, waarin een van de zonen met zijn vrouw en dochter is bijgezet (B). Links ervan staan drie graftekens van kinderen die ongetrouwd zijn gebleven waaronder Josephine Barones van Dorth tot Medler en haar broer Theodoor, stichters van de kerk en de pastorie in Kranenburg (C). Achter het monument voor de ouders liggen twee hardstenen zerken van een verwant echtpaar (D).

Omschrijving

A. Het zandstenen GRAFTEKEN van de ouders heeft een vierkante, zich verjongende romp op een rechte voet met ojjefprofiel en wordt afgesloten met een hoofdgestel, dat is bekroond met een taps toelopende steen, waarop een doodshoofd met twee gekruiste beenderen rust. Op het doodshoofd staat een kruis. De vier zijden van de romp hebben vlakke omlijstingen en ovale medaillons in hoogrelief, waarbij de medaillons van de voor- en de achterzijde een verdere bewerking hebben ondergaan, terwijl de medaillons van de beide zijkanten leeg zijn gebleven. Het medaillon aan de voorzijde toont het alliantiewapen, dat bestaat uit twee wapenschilden met één kroon erboven en een balk met versiering eronder en als schildhouders twee leeuwen. Het wapenschild met de drie kepers is het wapen van de familie Van Dorth, het wapenschild met de drie gaffelsgewijs gerangschikte heuvels is het wapen van de familie Van Hövell. Boven het wapen bevindt zich in een liggend ovaal het volgende opschrift: "IN MEMORIA/ AETERNA ERONT/ JUSTI". Aan de achterzijde draagt het medaillon het opschrift: "Ter zalige/ nagedachtenis van/ R.E. BARON van DORTH/ van t MEDLER. Overleden/ den 2 = september 1847./ in den ouderdom/ van ruim 88 jaren/ en/ zijne Echtgenoot/ M.G.I. BARONES/ van HÖVELL tot WESTERFIET/

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Overleden den 18 = december 1835/ in den ouderdom van 67 jaren./ Welke deze begraafplaats hebben gesticht,/ en wier stof alhier rust./ Door hunne kinderen/ R.I.P."

B. Rechts van het oudergraf ligt het grafmonument van één van de zonen met zijn vrouw en jong gestorven dochter.

Het GRAFTEKEN bestaat uit een grafheuvel die aan de voor- en de achterzijde wordt ingeklemd tussen twee naar het midden toe oplopende gemetselde muurtjes met hardstenen afdekplaten. Aan de voorzijde is tegen het muurtje een zerk met opschrift en een staand naar het midden toe oplopend hardstenen deel met een alliantiewapen met hardstenen afdekplaten geplaatst. Het in hoogrelief uitgevoerde alliantiewapen bestaat uit twee wapenschilden met één kroon erboven en een balk met een kleed eronder en als schildhouders een leeuw en een hond. Het opschrift op de zerk luidt: "HIER RUSTEN/ Mr. GIJSBERT HENDRIK WILLEM LAURENS/ BARON VAN DORT TOT MEDLER/ ECHTGENOOT VAN M.F.X. BARONES/ VAN HUGENPOTH VAN AERDT/ GEBOREN TE VORDEN 10 AUG. 1811/ OVERLEDEN TE ARNHEM 6 SEPT. 1875/ DE H.W. GEB. VROUWE/ MARIA FRANCISCA XAVERIA/ BARONES VAN HUGENPOTH VAN AERDT/ DOUAIRIERE VAN WIJLEN DEN H.W. GEB. HEER/ Mr. G.H.W. BARON VAN DORTH TOT MEDLER/ GEB. TE SGRAVENHAGE 16 MEI 1816 EN/ OVERL. TE ARNHEM 18 FEBRUARI 1897/ JONKVR. THERESIA MARIA AUGUSTA ELISABETH/ BARONES VAN DORTH TOT MEDLER/ GEB. TE ARNHEM 15 MAART 1857/ OVERL. ALDAAR 12 DEC. 1863/ R.I.P."

Het geheel wordt omgeven door een gemetseld voetmuurtje, waarin zich ijzerresten bevinden, die aangeven dat er oorspronkelijk een hek op heeft gestaan.

C. Links achter het oudergraf staan de GRAFTEKENS van drie andere kinderen, twee zussen en een broer die ongetrouwd bleven en samen op Huize De Wientjesvoort woonden. De graftekens bestaan uit drie stèles, waarvan de middelste, gehakt uit zandsteen, gefankeerd wordt door twee hardstenen exemplaren. De stèles staan op twee later aangebrachte platen van beton.

Het middelste grafteken heeft een door de neogotiek beïnvloede vormgeving, een romp met een door een kruis bekroond dakje en een spitsboogvormige nis, met een inschrift in gotische letters: "Bid (...) ziel en Zaligheid/ HoogWeled. Geb. Jonkvr./ Judith Maria Ignatia Olivera/ Baronesse van DORTH/ tot Medler geb. den 9/ Jan. 1807. overl. op den/ huize Wientjesvoort/ den 8 (...) 1853/ Dat ze ruste in vrede". Het spitsboogvormig tympaan is gevuld met een gebeeldhouwd wapen van de familie Van Dorth in hoogrelief, dat bestaat uit een wapenschild met helm met vederbos en als schilddraggers twee leeuwen. Aan de achterzijde is ook een spitsboogvormige nis uitgespaard voorzien van gebeeldhouwde reliëfs: in het tympaan een doodshoofd met gekruiste beenderen en in het veld eronder twee gekruiste brandende toortsen. De romp van de stèle staat op een rechte voet en sokkel. De hardstenen stèles vertonen stijlinvloeden van de neorenaissance. Ze bestaan uit een romp op een brede rechte voet en rechte sokkel met ojiefprofiel en worden afgesloten door een hoofdgestel met frontons aan vier zijden en een siervaas op uitgebogen sokkel. Op de vier hoeken van de romp bevinden zich gekeerde toortsen. In de voorzijde zijn marmeren platen met inschriften aangebracht. De tekst op de linker stèle luidt: "TER ZALIGE NAGEDACHTENIS AAN/ THEODORUS JOSEPHUS MARTINUS/ HENRICUS BARON VAN DORTH/ TOT MEDLER/ GEBOREN 20 AUGUSTUS 1808/ OVERLEDEN 25 NOVEMBER 1863/ DOOR ZIJNE BROEDERS EN ZUSTER/ R.I.P.". De tekst op de rechter stèle luidt: "TER ZALIGE NAGEDACHTENIS AAN/ JOSEPHA JOANNA ARNOLDA/ ELEONORA CHARLOTTA SOPHIA/ BARONES VAN DORTH TOT MEDLER/ GEB. 22 JUNIJ 1800/ OVERL. OP DEN HUIZE/ WIENTJESVOORT/ 26 APRIL 1886" en op de sokkel staat: "AL WELDOENDE IS ZIJ HEENGEAAN/ (...)/ R.I.P.". De achterzijden van beide grafmonumenten zijn versierd met reliëfs van het familiewapen, dat bestaat uit een wapenschild met drie kepers, een helm met vederbos en twee leeuwen als schilddraggers. De zijkanten van de stèles zijn voorzien van kruisen in ondiep reliëf en de rechter stèle heeft links een uitstekende koperen haak.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

D. Achter het oudermonument liggen de GRAFTEKENS van een verwant echtpaar, twee tegen elkaar geplaatste hardstenen zerken, die worden "verbonden" door een doorlopende beeldhouwde tak in hoogrelief en beide zijn voorzien van een familiewapen eveneens uitgevoerd in hoogrelief. Het linker wapen bestaat uit een wapenschild met drie kepers, een helm met vederbos en als schilddraggers twee leeuwen. De rechter zerk heeft een wapen dat bestaat uit een wapenschild met een vleugel, een kroon en een helm met vederbos en twee leeuwen als schilddraggers. Van het opschrift op de linker zerk zijn enkel de woorden "HIER RUST" bewaard gebleven, de rest is vervaagd. Het opschrift op de rechter zerk luidt: "HIER RUST/ VROUWE LOUISA JULIANA FRANCISCA/ ANTOINETTA BARONESSE VAN DER HEYDEN TOT BAAK/ ECHTGENOOTE/ VAN .AA.. BARON VAN DORTH VAN 'T ZELLE/ Geboren den 16 junij 1798/ Overleden (...) 'T ZELLE den 26 januari 1859/ en begraven den 1 februari daaraanvolgende".

Waardering

Groep van zeven GRAFTEKENS van leden van de familie Van Dort tot Medler uit de periode 1847-1887.

- Van kunsthistorisch belang: als voorbeeld van graftekens uitgevoerd in verschillende stijlen met invloeden van neorenaissance en neogotiek.
- Van stedenbouwkundig belang: als functioneel onderdeel van een begraafplaats met kenmerkende 19de-eeuwse onderdelen.
- Van cultuurhistorisch belang: vanwege de funerair-historische en genealogische waarde van de graftekens en vanwege de bestemming welke verbonden is met de adellijke familie Van Dorth tot Medler, stichters van de begraafplaats, kerk, pastorie, school en onderwijzerswoningen van de Rooms Katholieke nederzetting Kranenburg.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafteken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument